

На основу члана 41а став 2. Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10 – исправка, 14/16 и 95/18 – др. закон) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др. закон),

Влада доноси

УРЕДБУ

о проглашењу Споменика природе „Борачки крш”

„Службени гласник РС”, број 41 од 11. јуна 2019.

Члан 1.

Борачки крш у југозападној Шумадији, између јужних огранака планине Рудник и северних огранака Котленика, ставља се под заштиту као природно добро од изузетног значаја, односно I категорије као споменик природе под именом „Борачки крш” (у даљем тексту: Споменик природе „Борачки крш”).

Члан 2.

Споменик природе „Борачки крш”, ставља се под заштиту како би се: очували репрезентативни примери стубасто лучених кварцлатита, који представљају изузетну геолошку и геоморфолошку вредност због свог степена очуваности након дуготрајне ерозије и ексхумације; очувале комбинације различитих геолошких, географских и микроклиматских околности које су допринеле да се на овом подручју развије карактеристична флора и фауна, од којих су многе врсте заштићене на основу националног законодавства; очувала значајно културно-историјска целина која се развијала у комбинацији са природним вредностима; очувао висок ниво квалитета предела. Значај са аспекта биодиверзитета истакнут је присуством 79 врста птица од чега је евидентирано десет врста са додатка I Директиве о птицама, што ово подручје сврстава у потенцијална SPA односно Natura 2000 подручја, а то су: осичар *Pernis apivorus*, сиви соко *Falco peregrinus*, буљина *Bubo*, водомар *Alcedo atthis*, црна жуна *Dryocopus martius*, сива жуна *Picus canus*, сеоски детлић *Dendrocopos syriacus*, средњи детлић *Dendrocopos medius*, шумска шева *Lullula arborea* и руси сврчак *Lanius collurio*. У додатку II Бернске конвенције налазе се осичар *Pernis apivorus*, буљина *Bubo bubo* која припада категорији SPEC 3 врста птица у односу на европске потребе заштите и шумска шева *Lullula arborea* која припада категорији SPEC 2 врста птица у односу на европске потребе заштите.

На основу установљених вредности подручје Борачког крша заједно са Гружанском акумулацијом, која има намену за водоснабдевање јединица локалних самоуправа: Крагујевац, Кнић, Баточина и Лапово, издвојено је као национално IBA (Important Bird Area) подручје „Акумулација Гружа”.

На подручју Борачког крша евидентирано је осам врста херпетофауне које су заштићене прописима. Од тога је шумска корњача *Testudo hermanni* – према Црвеној књизи гмизаваца Србије са статусом рањива врста, а врста кратконоги гуштер *Ablepharus kitaibelii* са статусом угрожена врста.

Члан 3.

Споменик природе „Борачки крш”, обухвата део Рудничко–котленичке области, и налази се у југозападној Шумадији између Рудничких, Котленичких и Гледићких планина на територији општине Кнић и обухвата катастарску општину Борач.

Површина Споменика природе „Борачки крш” износи 68,22 ха, од чега је 54,35 ха (79,67%) у државном власништву, 12,89 ха (18,89%) у приватном власништву, а 0,98 ха (1,43%) у другим облицима својине.

Опис граница и графички приказ Споменика природе „Борачки крш”, дати су у Прилогу – Опис граница и графички приказ Споменика природе „Борачки крш”, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни део.

Члан 4.

На подручју Споменика природе „Борачки крш”, утврђује се режим заштите II степена, на коме се спроводи активна заштита ради очувања и унапређења природних вредности, посебно кроз мере управљања популацијама дивљих биљака и животиња, одржање и побољшање услова у природним стаништима и традиционално коришћење природних ресурса.

Осим забране радова и активности, које су утврђене чланом 35. Закона о заштити природе забрањује се и:

- 1) промена и реконструкција постојеће морфологије терена;
- 2) експлоатација минералних сировина;
- 3) извођење земљаних, шумарских и других радова који могу нарушити темељне вредности природног добра;

- 4) узимање петролошког материјала, осим за потребе научних истраживања;
- 5) формирање депонија (јаловина, комунални, индустријски и други отпад, као и вишка земље са откопа) и спаљивање отпада;
- 6) промена намене површина;
- 7) изградња енергетских објеката;
- 8) изградња инфраструктурних објеката електронских комуникација (антенска постројења радио телевизијских предајника, предајници мобилне телефоније, као и других објеката високоградње који нарушавају визуелни интегритет простора);
- 9) изградња надземних и подземних линијских инфраструктурних објеката (електроенергетски водови, жичаре и сл.);
- 10) извођење свих других радова којима се могу нарушити примарне природне и амбијенталне вредности, а посебно станишта заштићених врста фауне (нпр. постављање рефлектора или друге врсте осветљења);
- 11) уређивање простора и/или извођење радова и активности који могу да наруше утврђена својства, статичку безбедност и намену објеката са статусом непокретних културних добара;
- 12) коришћење и уништавање строго заштићених врста биљака, животиња и гљива и предузимање активности којима би се могла угрозити њихова станишта;
- 13) коришћење техничких средстава која могу оштетити или уништити примерке заштићених врста, односно њихова станишта и њихово сакупљање изван прописаног периода;
- 14) постављање табли и других обавештења на стаблима;
- 15) сеча која није у складу са плановима газдовања шумама;
- 16) одношење стеље, лисника и земљишта са површина под шумама;
- 17) фрагментација шумског комплекса;
- 18) промена вегетацијског састава без претходне сагласности надлежних установа заштите природе и културних добара;
- 19) уништавање гнезда птица и активности које доводе до узнемиравања птица у периоду размножавања (март–јул);
- 20) исушивање локалних бара и мањих водених површина.

Радови и активности ограничавају се на:

- 1) спровођење активности у циљу заштите и презентације непокретних културних добара и у сврху ревитализације природних станишта;
- 2) конверзију шумских површина тј. превођење алохтоних шумских површина у аутохтоне, као и превођење изданачких у високе шуме;
- 3) редовно сузбијање инвазивних врста на местима где њихова експанзија угрожава подмладак аутохтоне вегетације;
- 4) санацију деградираних шумских екосистема;
- 5) изградњу објеката (инфо центар, сувенирница, билборда и др.) који имају функцију презентације заштићеног природног добра;
- 6) реконструкцију, санацију и адаптацију стамбених и економских објеката пољопривредних домаћинстава;
- 7) хортикултурно уређење и постепену замену декоративних старих јединки дендрофлоре врстама које су аутохтоне, према пројектно-техничкој документацији (у дворишту цркве);
- 8) геолошка и друга истраживања која нису у супротности са циљевима очувања и унапређивања природних вредности заштићеног подручја.

Забране и ограничења прописане овим чланом, не односе се на војне објекте и комплексе, као и активности које Војска Србије изводи или ће изводити за потребе одбране Републике Србије.

Члан 5.

Споменик природе „Борачки крш“ поверава се на управљање Јавном предузећу „Србијашуме“ (у даљем тексту: Управљач).

У обављању законом утврђених послова управљања заштићеним подручјем, Управљач је овлашћен и дужан нарочито да: организује чуварску службу; обележи заштићено подручје и подручје заштитне зоне; донесе план управљања, годишњи програм управљања и акт о унутрашњем реду и чуварској служби; води евиденције о природним вредностима и људским активностима; обавештава кориснике заштићеног подручја и заштитне зоне о могућностима за обављање радова и активности; учествује у поступку утврђивања накнаде за ускраћивање или ограничавање права коришћења; издаје сагласности и одобрења; прати стање и води евиденције о природним вредностима, непокретностима и људским активностима; утврђује и наплаћује накнаде за коришћење заштићеног подручја.

Управљач је дужан да изврши упис делатности управљања заштићеним подручјем у складу са прописима којима се уређује класификација делатности и регистрација удружења у року од 60 дана од дана ступања на снагу ове уредбе.

Члан 6.

Очување, унапређење, одрживо коришћење и приказивање природних и других вредности Споменика природе „Борачки крш“, спроводи се према плану управљања који доноси Управљач на период од десет година (у даљем тексту: План управљања), са садржином и на начин прописан законом којим се уређује заштита природе.

План управљања садржи циљеве и приоритетне задатке очувања повољног стања заштићеног подручја, као и превентивне мере заштите од пожара у складу са законом којим се уређује заштита од пожара и прописима донетим на основу тог закона.

План управљања Управљач доноси и доставља министарству надлежном за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство) најкасније у року од десет месеци од дана ступања на снагу ове уредбе.

У поступку давања сагласности на План управљања, Министарство прибавља мишљења министарстава надлежних за послове науке, просвете, туризма, просторног планирања, водопривреде, рударства, пољопривреде, шумарства и финансија.

Управљач је дужан да једном у три године анализира спровођење Плана управљања и остварене резултате и по потреби изврши његову ревизију.

До доношења Плана управљања, Управљач врши послове на основу годишњег програма управљања који је дужан да донесе и достави Министарству на сагласност у року од 30 дана од дана ступања на снагу ове уредбе.

Годишњи програм управљања из става 6. овог члана садржи нарочито: сажет приказ природних и других вредности заштићеног подручја, циљева заштите и одрживог коришћења, могућности и ограничења за њихово остваривање; детаљан приказ годишњих задатака на чувању, одржавању, унапређењу, приказивању и одрживом коришћењу заштићеног подручја за потребе науке, образовања, рекреације и туризма и укупног социо-економског развоја; приказ конкретних послова на изради и доношењу управљачких докумената, првенствено Плана управљања, акта о унутрашњем реду и чуварској служби и акта о накнади за коришћење заштићеног подручја; приказ задатака на обележавању заштићеног подручја, заснивању информационог система и противпожарној заштити; приказ субјеката и организационих и материјалних услова за извршење програма, висине и извора потребних финансијских средстава.

Члан 7.

Управљач је дужан да обезбеди спровођење режима заштите, односно унутрашњи ред и чување заштићеног подручја у складу са правилником о унутрашњем реду и чуварској служби који доноси уз сагласност Министарства у року од шест месеци од дана ступања на снагу ове уредбе.

У оквиру садржине прописане Законом о заштити природе, правилником из става 1. овог члана се ближе утврђују забрањени радови и активности, као и правила и услови обављања радова и активности који су допуштени на подручју Споменика природе „Борачки крш“.

Правилник из става 1. овог члана се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Члан 8.

Управљач је дужан да на прописан начин обележи Споменик природе „Борачки крш“, његове спољне границе и границе површина, односно локалитета са режимом заштите I, II и III степена, најкасније у року од годину дана од дана ступања на снагу ове уредбе.

Управљач је дужан да у сарадњи са Републичким геодетским заводом и Заводом за заштиту природе Србије, изврши идентификацију граница Споменика природе „Борачки крш“ на терену, дигиталној ортофото карти и катастарском плану, у року од 12 месеци од дана ступања на снагу ове уредбе.

На операт, односно записник о утврђивању граница из става 2. овог члана, сагласност даје министарство надлежно за послове просторног планирања.

Границе утврђене, описане и верификоване на начин прописан у ст. 2. и 3. овог члана, сматраће се меродавним у свим стварима које се тичу спровођења ове уредбе.

Члан 9.

Управљач је дужан да заснује дигиталну базу података, односно географски информациони систем о природним и створеним вредностима, непокретностима, активностима и другим подацима од значаја за управљање Спомеником природе „Борачки крш“, у року од две године од дана ступања на снагу ове уредбе.

Члан 10.

Висину накнаде за коришћење Споменика природе „Борачки крш“ својим актом утврђује Управљач, у складу са законом којим се уређују накнаде за коришћење јавних добара.

Члан 11.

Средства за спровођење Плана управљања Споменика природе „Борачки крш“ обезбеђују се из буџета Републике Србије, од накнаде за коришћење заштићеног подручја, прихода остварених обављањем делатности Управљача и из других извора, у складу са законом.

Члан 12.

Планови, програми и основе из области рударства, енергетике, саобраћаја, шумарства, ловства, управљања рибљим фондом, водопривреде, пољопривреде и туризма и других делатности од утицаја на природу, а који се односе на коришћење природних ресурса и простора у заштићеном подручју Споменика природе „Борачки крш“, усагласиће се са Просторним планом Републике Србије, овом уредбом и Планом управљања.

Планови, програми и основе из става 1. овог члана доносе се уз претходну сагласност министра надлежног за послове заштите животне средине.

Члан 13.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

05 број 110-5462/2019

У Београду, 6. јуна 2019. године

Влада

Председник,

Ана Брнабић, с.р.

Прилог

ОПИС ГРАНИЦА И ГРАФИЧКИ ПРИКАЗ СПОМЕНИКА ПРИРОДЕ „БОРАЧКИ КРШ“

Границе Споменика природе „Борачки крш“ у режиму заштите II степена

Почетна тачка описа границе се налази у КО Борач, на тремеђи к.п. бр. 1121, 1084 и пута (к.п. број 584). Граница иде путем (к.п. број 584) у правцу истока, одваја се источном међом к.п. број 581/1 и иде у правцу југа међама к.п. бр. 581/1, 581/2, 582/1, 583 и 1851. Граница сече пут (к.п. број 585) под правим углом и долази до тремеђе пута (к.п. број 585), 1869/2 и 1870/2 одакле обилази око к.п. број 1869/2, обухватајући старо гробље. Граница поново сече пут (к.п. број 585) из најсеверније тачке к.п. број 1869/2 до међе са к.п. број 1852, иде јужно и наставља к.п. број 583, те обухвата к.п. бр. 1629, 1628, 1630, 1627/1 и 1627/2. Граница даље прати поток (к.п. број 906) узводно до тремеђе к.п. бр. 1128/3, 1084 и потока (к.п. број 906) одакле сече к.п. број 1084 у правцу тремеђе к.п. бр. 1084, 1126 и 1127/3. Граница даље наставља у правцу североистока те прати међу к.п. број 1084 до почетне тачке описа.

СПОМЕНИК ПРИРОДЕ

„БОРАЧКИ КРШ“

1 : 25 000

